

BANÍCKY CHODNÍK ŽAKAROVCE

ZASTAVENIE

Č. 1

Spišská obec Žakarovce je bývalou baníckou obcou s bohatou históriou. Leží v priechnej doline, vychádzajúcej z údolia rieky Hnilec po oboch brehoch Žakarovského potoka. Prvá písomná zmienka pochádza z roku 1341. V listinách sa objavuje niekoľko názvov, ako Villa Zakery (r. 1368), Zachari (r. 1374) Sachar (r. 1390), Sakaar (r. 1477), Zekarowce (r. 1773), Žakarovce (r. 1808), Zsakaróc alebo Zakarfalu maďarsky. Žakarovce ležia v severovýchodnej časti Slovenského Rudohoria pri potoku pretekajúcom obcou. Vznikli ako banícka obec na území Gelnice. Medené a neskôr železorné bane bol v obci už v 16. storočí, v roku 1872 ich získala Tešínsko-triinecká železiarska spoločnosť arcikniežaťa Albrechta Habsburského. V tom roku bolo v obci 94 domov a 685 obyvateľov. Pri požiari v roku 1898 skoro celá dedina vyhorela.

Podľa Zoznamu sídiel krajín Uhorskej koruny z roku 1913 sa Žakarovce volali Zakarfalva a patrili do gelnického okresu v Spišskej župe. Podliehali notariátu, daňovému úradu, okresnému súdu a Matričnému úradu v Gelnici, Súdnej stolici v Levoči. Železničná stanica, telegrafná stanica a poštový úrad bol v Mária Hute. Obec bola zaradená do 67. doplnovacieho vojenského a 30. mobilizačného obvodu. Muži schopný vojenskej služby rukovali k IX. Honvédskeho pluku v Košiciach. Obec bola zaradená medzi malé obce, v tom čase mali 221 domov, 1371 obyvateľov a výmera chotára bola 1275 katastrálnych jutár. Obyvatelia hovorili väčšinou po slovensky a potom po nemecky. Bol tu Rímskokatolícky farský úrad. Počas 2. svetovej vojny sa veľa obyvateľov zapojilo do partizánskeho hnutia a SNP. Obec bola za to vyznamenaná Radom SNP I. triedy. V súčasnosti má obec cca 700 obyvateľov (r. 2018).

Nachádzajú sa tu nasledovné náučné zastavenia:

Č. 1 KOĽAJNIČKA

Č. 2 KLOPAČKA

Č. 3 ŠTŔĽŇA ZUZANA

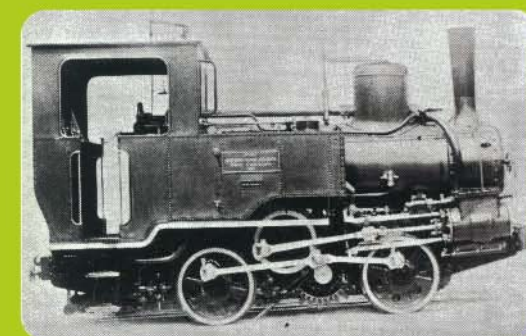
Č. 4 PEKÁRNIK

KOĽAJNIČKA

„Banská kolajnica“ postavená na počesť 9. stretnutia miest a obcí v Gelnici 12-14. 8. 2016 a 1. výročiu založenia Banského spolku v Gelnici

Na tomto zastavení je Žakarovská kolajnička. Je to spomienka na prvú banskú ozubnicovú železničku v Rakúsko-Uhorsku a na Slovensku postavenú v Žakarovciach. Prvá ozubnicová železnica v Rakúsko-Uhorsku je postavená v Budapešti pre komerčné účely a slúži dodnes ako turistická atrakcia. Ozubnicová železnička spájala štôľňu a šachtu Zuzanu s úpravňou rúd v Mária Hute cca 4 km dole dolinou. Kolajnička bola postavená pri príležitosti IX. stretnutia banských miest a obcí v Gelnici v roku 2016.

Č. 1 KOĽAJNIČKA Č. 2 KLOPAČKA Č. 3 ŠTŔĽŇA ZUZANA Č. 4 PEKÁRNIK